

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Кубай М. І., Тиханович Є. Є.

Львівський національний університет імені І. Франка

Тема обраного дослідження є актуальною, особливо протягом останніх двох років, коли відбувається процес переходу від традиційного навчання до навчання на базі комп'ютерних технологій. Сучасні інформаційні технології дають змогу підвищити та вдосконалити ефективність освітнього процесу.

Головними передумовами розвитку дистанційного навчання є:

- бурхливий розвиток інформаційних технологій;
- неперервне зниження вартості послуг на підключення та використання глобальної мережі Інтернет, її ресурсів і сервісів;
- впровадження інформаційних технологій в освітню практику;
- значне поширення засобів комп'ютерної техніки серед населення [2].

Мета дослідження – виявити ефективність вивчення географії учнями за умов дистанційного навчання. Головними завданнями є:

- вивчити особливості розвитку дистанційного навчання з географії в школі та встановити охопленість учнів дистанційним навчанням;
- виявити труднощі, які виникають у дистанційному навчальному процесі, та участь батьків у навчанні їхніх дітей.
- охарактеризувати окремі інноваційні технології дистанційного навчання географії, та особливості їх використання на уроках географії.

Об'єктом дослідження є дистанційне навчання в школі, як процес розвитку самоосвітньої пізнавальної діяльності учнів. Дистанційне навчання з одного боку – це навчально-виховний процес, а з іншого – це система, яка забезпечує цей процес. Усі ці компоненти і є об'єктом педагогічного дослідження.

Предметом дослідження є форми організації дистанційного навчання вивчення географії у контексті змісту географічної осві-

ти, умов у які поставлені учні, батьки та вчителі, а також педагогічних взаємовідносин.

Головними методами при проведенні дослідження є аналіз наукової літератури; анкетування; порівняння; моделювання; спостереження, бесіди з вчителями які задіяні у процесі дистанційного навчання.

Проблема дистанційного навчання в українській освіті набула широкого вивчення, проте зі швидкою зміною вимог до сучасних освітніх технологій наявна проблема відсутності повної інформації про вплив дистанційного навчання на розвиток мотивації учнів.

У порівнянні дистанційного навчання із традиційним визначено як переваги, так і недоліки. Так, традиційне навчання характеризується контрольованим відвідуванням, безпосереднім викладанням, високою часткою присутності в класі, наявністю й необхідністю розкладу, перебуванням на навчальній базі. На відміну від традиційного, дистанційне навчання уможливорює вільний доступ до матеріалів навчання, надає можливість користуватися додатковими ресурсами, менш суворе за розкладом, ґрунтується на інформації, а не на структурованому викладанні.

Якщо ж дистанційне навчання відбувається на навчальній базі, у такому випадку відвідування також контрольоване, відбувається орієнтація на навчання і викладання, виникає необхідність контролю відвідування. Якщо дистанційне навчання проходить ззовні навчальної бази, навчання відбувається за допомогою технологічних засобів [8].

Отже, як позитивні характеристики дистанційного навчання визначено такі [6]:

- переваги у гнучкості трати часу, економія на транспортних витратах;

- зацікавленість сучасної молоді користуванням сучасними інформаційними засобами в повсякденному житті;

- простота й доступність такого навчання;

- набуття досвіду й додаткової інформації за допомогою мережі Інтернет;

- зручність для компаній та організацій у навчанні своїх співробітників без відриву від постійної роботи;

- більш нижчий рівень оплати дистанційного навчання порівняно з традиційним;
- індивідуальний темп навчання;
- можливість індивідуального та групового навчання студентів;
- вирішення проблеми втрати концентрації, уникнення обмежень у розкладі;
- оновлення навчального матеріалу за необхідністю.

Негативними характеристиками дистанційного навчання вважаються такі:

- вміст може залежати від технологічних характеристик;
- можливість проблеми мовного бар'єру або перекладу;
- проблеми з авторським правом у застосуванні навчальних матеріалів;
- висока коштовність обладнання для проведення дистанційного навчання.

Для написання цієї статті проведено педагогічне дослідження в Новоскварявському ЗЗСО І–ІІІ ст. Жовківської міської ради Львівського району Львівської обл., щоб перевірити висунуту гіпотезу: “Якщо шкільному колективу не вдалось напрацювати спільний план дій та налагодити системні комунікації, то дистанційне навчання, швидше за все, впроваджується хаотично, оскільки потребує значно більших витрат часу і залежить від окремого вчителя”.

Щоб перевірити означену гіпотезу задано ряд питань до вчителів:

1. Чи проводило керівництво закладу та педколектив спільну нараду для напрацювання єдиної моделі здійснення дистанційного навчання в школі?
2. Як часто всі вчителі зв'язується в умовах дистанційного навчання?
3. Як часто вчителі отримують інформаційні повідомлення від адміністрації школи, щодо ситуації, яка склалася (повідомлення про оновлення законодавства, поради щодо ведення плану занять, та іншу інформацію, яка може оновлюватись у процесі карантину)?
4. Чи всі вчителі використовують аналогічні програми (методики) для проведення уроків?

Найбільше інформації вдалося зібрати за допомогою спосте-

режень за учнями, вчителями, батьками. Тестування та анкетування вчителів і учнів дали чіткі дані для визначення проблем та недоліків щодо організації дистанційного навчання в даній школі.

У Новоскварявському ЗЗСО опитування пройшли 24 вчителі і 92 учні. Респондентами були вчителі віком від 25 до 77 років, та учні 1–11 класів.

В ході дослідження визначено:

– для цієї школи найбільш оптимальна форма спілкування учнів та вчителів під час дистанційного навчання – це платформа Zoom. Проте вчителі віком 60-77 років обрали viber;

– найбільш складним у процесі реалізації дистанційного навчання є мотивація дітей вчитися та здобувати високі результати.

Проблема має витoki з несприйняття великою частиною учнів та батьків дистанційного навчання, як повноцінного освітнього процесу. Впливовим фактором виступає проживання дітей у сільській місцевості. Тобто батьки дають своїм дітям фізичну роботу (це особливо спостерігається серед учнів 9–11 класів) зранку під час уроків. Це проявляється рідко, але це факт;

– окрім того ще один важливий момент – Міністерство скасовує ДПА для 4 та 9 класів, ЗНО стає вибіркоким. Відповідно мотивація дітей до високих успіхів в навчанні або залишається на місці або спадає;

– є труднощі з якими вчителі зіткнулися в процесі переходу до дистанційного навчання: відсутність досвіду як працювати дистанційно, відсутність чіткої схеми організації зворотного зв'язку;

– серед учнів є такі, які не охоплені дистанційним навчанням. Це проблема та недолік для школи. Основними причинами пропусків є відсутність інтернету, відсутність гаджетів які підтримують сучасне програмне забезпечення.

Окрім цього окреслено такі пропозиції вчителів, щодо покращення якості дистанційного навчання. Згідно з опрацьованою інформацією необхідно покращити:

- інформаційну медіаграмотність вчителів, учнів і батьків;
- батьківський контроль навчального процесу;
- оплату праці педагогічних працівників;
- інтернет мережу;

- зворотній зв'язок;
- підхід до дистанційного навчання загалом (більш професійно).

Що стосується учнів, то за результатами дослідження їм односторонньо краще вчитися в школі, ніж дистанційно. Діти стараються все робити самостійно, тільки коли щось не зрозуміло, кличуть на допомогу батьків. Серед труднощів діти зазначили проблеми з інтернет-підключенням та великий обсяг завдань на самостійне опрацювання.

Українські дослідники серед недоліків дистанційного навчання вказують на потребу створення особливих вимог щодо організації навчального процесу, необхідність у персональному комп'ютері та доступі до мережі Інтернет, організацію мотивації слухачів [1].

Окрім уже визначених недоліків дистанційного навчання, варто врахувати зауваження сербських дослідників, які вважають, що для розвитку сучасного фахівця необхідними у кваліфікації є комунікативні навички, які, на жаль, не розвиваються в умовах дистанційного навчання такою мірою, як за традиційного [8].

Як подальше питання для дослідження в контексті дистанційного навчання варто розглядати проблему мотивації як учнів, так і вчителів в умовах дистанційного навчання, що реалізує індивідуальний підхід в освіті.

Дослідженням вивчено погляди, які стосуються проблем впровадження дистанційного навчання в даній школі. Однак аналіз результатів анкетування не може бути кінцевим доказом при встановленні ефективності методики дистанційного навчання, оскільки спирається на суб'єктивні думки опитаних.

Для досягнення максимально ефективного результату, анкетування необхідно провести по всій території України, охопити максимальну кількість респондентів та інших учасників навчально-виховного процесу. В результаті дослідження можна запропонувати методичні основи дистанційного навчання географії в школі, до яких входять педагогічні та інформаційні технології.

Загалом, дистанційна освіта в Україні не відповідає вимогам, що ставляться до інформаційного суспільства і не забезпечує повноцінного входження України в міжнародний освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4.02.1998 р.
2. Гуржій А.М. Інформаційні технології в освіті // Проблеми освіти: наук. метод. зб. К.: ІЗМН, 1998. Вип. II. С. 5-11.
3. Дмитренко П.В., Пасічник Ю.А. Дистанційна освіта. К.: НПУ, 1999. 25 с.
4. Концепція діяльності Українського центру дистанційної освіти Національного технічного університету “Київський політехнічний інститут”. К.: КПІ, 2000. 5 с.
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. К.: КПІ, 2000. 12 с.
6. <http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/Проблеми-впровадження-дистанційної-освіти-в-Україні.aspx>
7. <http://www.osvita.org.ua/distance/>
8. Власенко Л. В. Переваги та недоліки дистанційного навчання / Л. В. Власенко // Професійна підготовка педагога : історичний досвід і виклики сучасності : збірник наукових праць. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2013. С. 224–228.
9. Концепція розвитку освіти в Україні на період 2015–2025 років (проект – неофіційний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/doc/files/news/435/43501/project_30102014.doc (2014)

ПЕРЕВІРКА ГЕОГРАФІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

Рудська І. В.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Варакута О. М.

Невід’ємною частиною освітнього процесу з географії є здійснення педагогічного контролю, який виконує декілька основних функцій, зокрема: контролюючу, навчальну, діагностично-корегуючу, стимулюючо-мотиваційну та виховну. В основному він забезпечує перевірку передбачуваних навчальною програмою очікувальних результатів, яка проводиться у різних формах: усна, письмова; індивідуальна, групова і фронтальна; ущільнена (наприклад, поєднання усної індивідуальної і письмової групової).